

Bargguhisvuohta

Bargguhisvuodaáigge doarjagat

Oanehaččat ja čielgasit

Sisdoallu

Bargguhisvuodááigge doarjagat	1
Kela doarjagat bargguheapmái	2
Go bázát bargguheapmin	2
Bargguhisvuodábeaiveruhta	2
Bargomárkandoarjja	4
Skuvlenáiggi doarjagat bargguheapmái	6
Allaagát bargguheami doarjja	6
Ohcan ja máksin	7
Nuppástusohcan mearrádussii	7
Kela bálvala ja oktavuodádieđut	8

Bargguhisvuodaáigge doarjagat

Kela doarjagat addet vuodđodorvvu, go eará boadut uhccot. Dán gihppagis mitaluvvo, makkár ruđalaš doarjaga Kela addá bargguheapmái.

Áigái boahtu sáhtta čohkiidit mánggain doarjjahámiin. Danin lea buorre váldit čielgasa, maid eará doarjagiid Kelas sáhtát oažžut. Ovdamearkan dat sáhttet leat dábálaš ássandoarjja.

Kela juolluda doarjaga ohcamušaid vuodul. Sáhtát ohcat doarjagiid Kelas internehtas čujuhusas www.kela.fi/asiointi. Sáhtát ohcat doarjagiid maiddái ohcanskoviiguin, maid oaččut internehtas dahje Kela doaimmahagain.

www.kela.fi/asiointi

www.kela.fi/lomakkeet (skovit)

Kela doarjagiid vuoduštusat leat meroštallojuvvon lágain. Go Kela dahká mearrádusa dihto doarjagis, de dat gieđahallá mearrádusa dagadettiin juohke ohcci eallindili sierra. Ohcciid eallindilli ja doarjaga dárbu leat mángii hui earáláganat. Danin maiddái doarjagiid mearri molsašuddá.

Dán gihppagis mitaluvvojit váldoáššit Kela doarjagiin bargguheapmái 2015. Mielde eai leat buot dárkkes dieđut doarjagiin.

Juos háliidat diehtit bargguheami doarjagiid dárkkes meriid ja boahtorájáid, de oaččot álkket daid neahttasiidduin www.kela.fi/tyottomat. Sáhtát maid bivdit Kelas dán gihppaga nummirčuvvosa.

Kela doarjagat bargguheapmái

Bargguhisvuotta unnida boaduid. Kela fuolaha bargguheami vuodđodorvvus bargguhisvuodaáigge.

Bargguhisvuodaovddut máksojuvvojit olbmuide, geat ássat fásta Suomas ja maid daidda olbmuide, geat leat bohtán EU-riikkas ja leat mañimuš bargan Suomas.

Bargguhisvuodaáiggi áigái bohtun leat

- bargguhisvuodabeaiveruhta
- bargomárkandoarjja.

Go bázat bargguheapmin

Go bázat bargguheapmin, de almmut iežat dalánaga bargguhis bargooheccin bargo- ja ealáhusdoaimmahakkii dahjege BE-doaimmahakkii.

Bargguhisvuodadorvu máksojuvvo dušše dan áiggis, goas don leat leamaš bargooheccin BE-doaimmahagas. Doaimmahat addá maiddái Kelai cealkámuša das, ollašuvvetgo eavttut ovddu máksimii.

Bargguhisvuodaáiggi dus lea geatnegasvuotta ohcat aktiivvalaččat barggu. Don galggat maiddái váldit vuostá fállujuvnon barggu dahje skuvlejumi. Das ii sáhte biehttalit siva haga, muđui čuovvumuššan sáhtá leat ovdovuogiatvuoda massin. Doala bargohcamušat fámus BE-bálvalusas.

Bargguhisvuodabeaiveruhta

Bargguhisvuodabeaiveruhta sáhtá leat dienasbeaiveruhta dahje vuodđobeaveruhta.

Bargguhisvuodabeaiveruhta máksojuvvo dihto eavttuiguin maiddái bargooheccimii olgoriikkii.

Dienasbeaiveruhta

Dienasbeaiveruđa máksá bargguhisvuodakássa, man lahttu leat. Ovdamearkka dihte ámmátlihtuin lea dávjá iežas bargguhisvuodakássa. Kela ii mávsse dienasbeaiveruđa, iige dan galgga ohcat Kelas.

Dienasbeaiveruđa sáhtá máksit, juos leat leamaš doarvá guhká bargguhisvuodakássa lahttun ja deavddát barganeavttu. Dienasbeaiveruđa sturrodat rehkenastojuvvo dietnasiid mielde, ja dat máksojuvvo eanemustá 500 beavve.

Jeara lassidieđuid dienasbeaiveruđa birra iežat bargguhisvuodakássas dahje Bargguhisvuodakássaid ovttasbargosearvvis (Työttömyyskassojen yhteisjärjestö, www.tyj.fi).

Vuodđobeaveruhta

Juos it leat bargguhisvuodakássa lahttu itge oáččo dienasbeaiveruđa, de Kela máksá vuodđobeaveruđa.

Dat máksojuvvo 500 beavve.

Vuodđobeaveruhta lea sullii 32,80 e/b, ja dat máksojuvvo 5 beaivve vahkus.

Juos dus leat mánát, de oaččut mánnábajádusa. Dat lea sullii 5,29–10,02 euro beaivvis mánnámeari mielde.

Vuodđobeaveruđas mávssát veaurid.

Barganeaktu

Vai oaččut vuodđobeaveruđa, don galggat deavdit barganeavttu.

Barganeaktu ollašuvvá, juos

- leat leamaš barggus unnimustá 26 vahku ovddit 28 mánotbaji áigge
- du bargoáigi lea leamaš unnimustá
- 18 diimmu vahkus
- du bálká lea čuvvon suorggi bargoeaktosoahpamuša dahje lea leamaš unnimustá 1 165 e/mb (jagi 2015).

Maiddá barganbajiid muhtun eará EU-riikkas dahje EEG-riikkas sáhttet dohkkehuvvot.

Barganeaktui gulli bargu sáhtta leat guhkit áiggis, go 28 mánotbajis, juos leat buohcan, studeren dahje dikšon iežat vuollái 3-jahkásaš máná dahje oassálastán BE- doaimmahaga ordnen doaimbajuide.

Fitnodatdoalliin lea iežaset barganeaktu, Juos leat fitnodatdoalli, de dárkkis eavttuid vuodđobeaveruhtii Kelas.

Fitnodatdoallis lea iežas barganeaktu. Juos leat fitnodatdoalli, dárkkis vuodđobeaveruđa eavttuid Kelas.

Jeara bálvalannummiris
020 692 210 (suomagillii)
vu-be diibmu 8–18

Vuodđobeaveruđa bajádusoassi dahje nuppástusdorvolassi

Vuodđobeaveruhtii sáhtta máksit bajádusoasi golmma sierra dáhpáhusas:

- eanemustá 90 beaivvis, juos leat bargan unnimustá 20 jagi Eaktun lea lassin, ahte it leat eretcealkán dohkálaš siva haga dahje ieš botken bargogaskavuoda.
- eanemustá 200 beaivvis, juos oassálasttat BE-doaimmahagain sohppojuvvon doaimmaide.

Vuodđobeaveruđa bajádusoassi ja nuppástusdorvolassi leat 4,80 e/b.

Bargomárkandoarjja

Bargomárkandoarjaga sáhtttá oažžut fásta Suomas ássi, 17–64-jahkásaš bargguhis bargoohcci.

Dat lea oaivvilduvvon bargguheapmái, guhte ii sáhte oažžut dienasbeaiveruđa dahje vuodđobeaveruđa.

Bargomárkandoarjaga guhkkodat ii leat ráddjejuvvon.

Gii oažžu bargomárkandoarjaga?

Oaččut bargomárkandoarjaga dalle vaikko it deavdde barganeavttu dahjege it leat bargan doarvái guhká.

Oaččut bargomárkandoarjaga maiddái dalle, go leat ožžon dienasbeaiveruđa dahje vuodđobeaveruđa 500 beavve.

Jeara bálvalannummiris
020 692 210 (suomagillii)
vu-be diibmu 8–18

Bargomárkandoarjja ii máksojuvvo olgoriikii.

Juos leat vuollái 25-jahkásaš, doarjaga oažžumis leat ráddjehusat, mat gusket skuvlemii ja doaimmaide, mat ovddidit barggu oažžuma.

Dárkkis BE-doaimmahagas, sáhtátgo oažžut bargomárkandoarjaga.

Ollugo bargomárkandoarjaga oažžu?

Bargomárkandoarjja lea seamma stuoris go vuodđobeaveruhta.

Doarjaga sturrodahkii váikkuhit goittotge muhtumin vanhemiid boadut. Bargomárkandoarjja lea sullii 32,80 e/b.

Doarjja máksojuvvo 5 beavve vahkus. Doarjja lea stuorát, juos bargguheamis leat mánát fuolahan láhkai. Olles bargomárkandoarjja lea 700–910 e/mb.

Bargomárkandoarjagii sáhtttá máksojuvvot maiddái bajáduoassi. Dat máksojuvvo BE-doaimmahagain sohppojuvvon doaimmaid áigge, eanemustá goittotge 200 beavvis. Bajáduoassi lea 4,80 e/b.

Bargomárkandoarjagis mávssát vearuid.

Eará boađut unnidit doarjaga

Buot du iežat boađut geahpedit bargomárkandoarjaga meari. Juos dus leat kapitálaboađut, de maiddái dat geahpedit doarjaga meari.

Váhnemiid boađut geahpedit bargomárkandoarjaga, juos ásat ovttas sudnuin. Oaččut liikká unnimusat beali bargomárkandoarjagisttát. Váhnemiid boađut eai váikku, juos oassálasttát ovttas BE-doaimmahagain plánejuvvon doibmii.

Iežat kapitálaboađut eai váikku bargomárkandoarjagii

- juos leat deavdán 55 jagi ja leat deavdán barganeavttu ovdalgo báhcet bargguheapmin
- juos oassálasttát BE-doaimmahagain sohppojuvvon doaimmaide.

Bargoboađut ja bargguhisvuodaovdu heivehuvvo oktii

Juos dus lea bargguhisvuodaáigge gaskaboddasaš dienasboađut, de muitte almmuhit daid Kela. Bargomárkandoarjaga dahje vuodđobeaveruhta heivehuvvo oktii bargoboadaiguin. Sáhtát goitotge dinet 300 e/mb almmá, ahte dat geahpeda doarjaga meari.

Loga lasi interneahhtas
www.kela.fi/työttömyys

Mánggat doarjagat eai váikku bargomárkandoarjagii.

Dát leat ovdamearkka dihte mánáidruhta, ealihanveahkki, áigáihoahhtindoarjaga, ássandoarjaga dahje lápmásiiddoarjaga.

Skuvlenáiggi doarjagat bargguheapmái

Dus lea sierralágan vejolašvuodat ohcat bargguhemiide oaivvilduvvon skuvlemii dahje eará doaimmaide ja oažžut dan áigge doarjaga.

Ná buoridat vejolašvuodaidat fidnet barggu.

Jeara lasi BE-doaimmahagas.

Bargguidahttima ovddideaddji bálvalusat leat:

- bargofápmoskuvlen
- iešheanálaš studeren
- bargo-ohcanhárjeheapmi ja karrera hárjeheapmi
- bargo- ja skuvlengeahččaleapmi
- sisafárreaddjiid iešheanálaš studeren
- veajuiduhtti bargodoaibma

Soaba oassálastimis ja daga bargguoažžunplána BE-doaimmahagain. Oaččut dábálaš vuogi mielde bargguhisvuodadorvvu, go oassálasttát bargguidahtti doaibmamii, mas leat soahpan BE-doaimmahagain. Dasa lassin sáhtát oažžut iežat doarjagii bajádusa, eanemustá goittotge 200 beaivvis.

Sáhtát maiddáai ovddibuid lassin oažžut buhtadusa mátkegoluide ja eará goluide dan áiggis, go oassálasttát skuvlemii dahje eará doaimmaide.

Allaagát bargguheami doarjja

Allaagát bargguheapme sáhttá oažžut dienas- dahe vuodđobeaveruhtii lassibeivviid ja beassat ”ealáhatbohccái”. Dalle son oažžu beaiveruđa dassáži, go báhcá ealáhahkii.

Jeara Kelas, sáhtátgo oažžut lassibeivviid iežat bargguhisvuodadorvui.

Jagi 1950 dahje dan maŋŋá riegádan bargguheapmi, gii oažžu lassebeivviid, sáhttá ohcat boarrásiidealáhaga 62-jahkásažžan.

Jeara bálvalannummiris
020 692 210
vu-be diibmu 8–18

Bargguhisvuodadorvvu ohcan

Almmut vuos iežat bargguhis bargoohccin BE-doaimmahagas. Čále ohcamuša Kelai, go leat leamaš bargguheapmin iežasvástuáiggi (5) árgabeaivve. Bargguhisvuodadoarjagiid ohcanáigi lea 3 mánu.

Bargguhisvuodadorvvu sáhtát ohcat neahtasiidduin.

 www.kela.fi/asiointi

Sáhtát ohcat doarjagiid maiddái ohcanskoviiguin, maid oaččut Kela interneahhtasiidduin dahje Kela doaimmahagain.

Doaimmat ohcanskoviid Kela doaimmahakkii. Dárkkis ohcanáiggiid.

- Dárkkis ohcamušas, ahte makkár mildosat das galget leat.

Doarjagiid máksin

Go Kela lea gieđahallan du ohcamuša, de oaččut ruoktot mearrádusa doarjagis. Mearrádussii lea merkejuvvon doarjaga sturrodat, vuoduštusat ja máksinbeaivi. Oaččut mearrádusa maiddái biehttaleaddji mearrádusas.

Kela máksá doarjagiid du bânkkokontui.

Bargguhisvuodáiggi almmuhus

Juos bargguhisvuolta joatkašuvvá, de don galggat doaimmahit Kelai 4 vahku gaskkaid bargguhisvuodáiggi almmuhusa.

Bargguhisvuodáiggi almmuhusa sáhtát dahkat interneahhtas dahje skoviiguin, maid oaččut Kela interneahhtasiidduin dahje Kela doaimmahagain.

Merke almmuhussii, guđe beivviid don leat leamaš bargguheapmin ja guđe beivviid leat oassálastán BE-doaimmahagain sohppojuvvon doaimmamii.

Juos leat leamaš bargguhisvuodáigge barggus, de merke almmuhussii dan, guđe beivviid leat bargan.

Du almmuhusa vuodul Kela máksá dutnje bargguhisvuodadorvvu.

Nuppástusohcan mearrádussii

Kela mearrádusaide sáhtát ohcat nuppástusa nuppástusohcanlávdegottis. Nuppástusohcama rávvagiid oaččut Kela mearrádusa čuovusin.

Jeara bálvalannummiris
020 692 210 (suomagillii)
vu-be diibmu 8–18

Kela bálvala

Interneahtas

Sáhtát dikšut Kela aššiidas álkket interneahsas. Kela neahttasiidduin oáččut dieđuid Kela ovdduin ja sáhtát jearrat gažaldagaid.

Sáhtát rehkenastit ovdduid meari rehkenastinbálvalusas.

Kela interneahhtasiiddu lea čujuhusas www.kela.fi

Kela áššiiddikšunbálvalusas lea dorvvolaš dikšut áššiid neahtas.

Áššiiddikšunbálvalussii beasat iežat neahttabaŋkodovdaldagaiguin dahje telefona mobiilannehusain.

Kela aššiid dikšunbálvalusas

- sáhtát ohcat Kela ovdduid
- sáddet čuvvosiid
- geahččat iežat ohcamuša gieđahallanmuttu
- almmuhit nuppástusain.
- heaittihit doarjaga

Kela áššiiddikšunbálvalusat leat čujuhusas

 www.kela.fi/asiointi

Telefovna bokte vu-be diibmu 8–18

 Bargguhisvuođaáiggi doarjagat
020 692 210 (suomagillii)

Doaimmahagas dahje oktasášbálvalanbáikkis

 Kela doaimmahagat bálvalit
juohke Kela ovdui goski áššis.

Lagamus Kela doaimmahaga dahje ašbálvalusbaikki čujuhusdieđut leat interneahsas.

 www.kela.fi/yhteystiedot

Čujuhusdieđut ja bálvalusnummirat leat maiddá báikkálaš telefonlogahallamis.

Várre áiggi

Sáhtát várret áiggi Kela doaimmahakkii dahje telefonrávvevii. Várre áiggi juos du eallimis lea dáhpáhuvvan stuorra nuppástus dahje ášši lea mohkkái.

Várre áiggi čujuhusas

 www.kela.fi/ajanvaraus

 dahje ringe nummirii
020 692 210.

Juos dárbašat dulkoma, de váldde oktavuoda Kelai dahje geahča lassedieđuid čujuhusas

Gáiddusbálvalus

Gáiddusbálvalusas Kela bálvalanrávvedeaddji rávve áššehasa videooktavuodas.

 www.kela.fi/tulkkaus

Bálvaleapmi sámegillii

Ma ja du dmu 9–11

Gáiddusbálvalus govvaoktavuodain

 www.kela.fi/etapalvelu

Telefonbálvalus davvisamegillii
020 634 0402 ja nuortalašgillii
020 634 0403.

Almmut nuppástusain

Juos oaččut muhtun Kela ovddu, de muiite almmuhit dalánaga Kelai, juos du eallindilis dáhpáhuvvet nuppástusat. Dakkár nuppástusat sáhttet leat ássamis dahje bearašdilis dahje boaduin.

Earenoamážit bargguhis bargoohcci galgá dárkut iežas boaduid ja almmuhit dain Kelai.

Bargguheapme galgá addit čilgehusa bargguhisvuodastis 4 vahku gaskkaid.

Ruovttoluotta bearran

Juos Kela máksá ovddu liiggás boasttu dieđuid vuodul, de dan ferte bearrat dus ruovttoluotta

 www.kela.fi/takaisinperintä

Nuppástusohcan

Sáhtát ohcat nuppástusa Kela mearrádussii. Oaččut mearrádusa mielde rávvagiid nuppástusa ohcama várás. Juos dus lea jearramuš, de váldde oktavuoda

Bargguhisvuodáiggi doarjagat
020 692 210 (suomagillii)

Bargguhisvuodadorvvu nuppástusohcanlávdegoddi

telefon 0295 16001
www.ttlk.fi

Sosiáladorvvu nuppástusohcanlávdegoddi

telefon 0295 163 800
www.somla.fi

Jos dus lea jearramuš doarjagis dahje mearrádusas, maid leat ožžon, de váldde oktavuoda! vu-be diibmu 8 – 18

Vearjogeatnegasaid doarjagat _____	020 692 200
Ássandoarjagat _____	020 692 201
Ealáhatáššit _____	020 692 202
Kela-goarta ja EU-buohcci-dikšungoarta ____	020 634 0200
Veajuiduhttin _____	020 692 205
Mánnábearrašiid doarjagat _____	020 692 206
Riikkas- ja riikiifárren _____	020 692 207
Go oapmahaš jápmá _____	020 692 208
Oahppiid doarjagat _____	020 692 209
Buohcan _____	020 692 204
Bargguhisvuodáiggi doarjagat _____	020 692 210
Lápmásiid doarjagat _____	020 692 211

Kela čielgagiellagihppagat

Prentejuvvon gihppagat ja fierpmis www.kela.fi/muutkielet
suomeksi | på svenska | in English | davvisámegillii | eesti keel |
Русский

Ruoktu ja bearáš

Mánnábearraša ovddut ja ássama doarjagat

Dearvasvuolta ja veajuiduhttin

Buohcuvuhtii guoski buhtadusat ja beaiveruđat,
veajuiduhttin ja lápmásiidovddut

Oahput

Studeantta ja vearjogeatnegasa doarjagat

Bargguhisvuolta

Bargguhisvuoltaáigge doarjagat

Ealáhahkii

Ealáhatdorvu, ássama doarjja, dikšundoarjja ja
sisafárreaddji sierradoarjja

Fárren Supmii dahje Suomas olgoriikii

Mo beasat Suoma sosiáladorvvu ollái ja mii dáhphuvvá,
go fárret olgoriikii?